

Jaana Paanetoja – Heli Tikkanen

TYÖSUHTEEN ASIAKIRJAT

Alma Talent
2017 Helsinki

Tilaa Työsuhteen asiakirjat -teos Alma Talent Shopista:
shop.almatalent.fi

Copyright © 2017 Alma Talent Oy ja tekijät
Yhteistyössä Lakimiesliiton Kustannus

ISBN 978-952-14-3232-3

ISBN 978-952-14-3234-7 (sähkökirja)

ISBN 978-952-14-3233-0 (verkkokirja)

Kansi: Outi Pallari

Taitto: Marja-Leena Saari

Paino: BALTO print 2017 Liettua

Anna palautetta kirjasta: protoimitus@almamedia.fi

SISÄLLYS

Esipuhe	5
---------------	---

Lyhenteet	15
-----------------	----

I

Lähtökohdat	17
--------------------------	-----------

Jaana Paanetoja

1.1 Tarkastelun kohteesta	17
1.2 Työlainsäädännön pakottavuus	21

II

Työsopimuslakiin perustuvat velvoitteet	24
--	-----------

Jaana Paanetoja

2.1 Ilmoitus työehtosopimuksen mukaisesta koeajasta	24
2.2 Ilmoitus koeajan pidentämisestä	27
2.3 Selvitys työnteon keskeisistä ehdoista	29
2.4 Palkkalaskelma ja kuitti käteissuorituksesta	37
2.5 Lisätyön tarjoaminen osa-aikatyöntekijälle	38
2.6 Vapautuvista työpaikoista ilmoittaminen	40
2.7 Lomauttaminen	42
2.7.1 Ennakkoselvitys	42
2.7.2 Lomautusilmoitus	43
2.7.3 Todistus lomauttamisesta	45
2.7.4 Ilmoitus työn alkamisesta	45
2.7.5 Lomautuksen keskeyttäminen	45
2.8 Työsuhteen päätyminen	47
2.8.1 Varoitus	47
2.8.2 Muuta työtä henkilöperusteisen irtisanomisen vaihtoehtona	52
2.8.3 Uudelleensijoittaminen ja koulutus kollektiivi- perusteisessa irtisanomisessa	54
2.8.4 Ilmoittaminen vs. tarjoaminen	60

2.8.5	Menettely	62
2.8.5.1	<i>Työntekijän kuuleminen</i>	62
2.8.5.2	<i>Selvitysvelvollisuus</i>	64
2.8.5.3	<i>Päätämislmoitus</i>	64
2.8.5.4	<i>Kirjallinen ilmoitus päättämis-</i> <i>perusteista</i>	67
2.8.6	Takaisinottoon liittyvä työtarjous	67
2.8.7	Työllistymistä edistävä valmennus tai koulutus ..	70
2.8.8	Liikkeen luovutuksesta ilmoittaminen	72
2.9	Työtodistus	72
2.10	Työsopimuslaissa säädettyjen velvoitteiden pakottavuus .	75
2.11	Työsuojeluviranomaisen oikeudet valvonnassa	76

III

Yhdenvertaisuuslakiin perustuvat velvoitteet .. 79

Jaana Paanetoja

3.1	Lähtökohdat	79
3.2	Yhdenvertaisuuden edistäminen	81
3.3	Yhdenvertaisuussuunnitelma	83
3.4	Kohtuulliset mukautukset	85
3.5	Pakottavuus, valvonta ja seuraamukset	89

IV

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain velvoitteet .....

Jaana Paanetoja ja Heli Tikkanen

4.1	Tasa-arvon edistäminen	91
4.2	Tasa-arvosuunnitelma	95
4.2.1	Tarkoitus ja tavoite	95
4.2.2	Selvitys työpaikan tasa-arvotilanteesta	97
4.2.3	Palkkakartoitus	98
4.2.4	Suunnitellut toimenpiteet ja seuranta	100
4.2.5	Sukupuoli-identiteettiin perustuvan syrjinnän ehkäisy	101
4.2.6	Tiedottaminen	103
4.3	Kirjallinen selvitys	104
4.4	Pakottavuus, valvonta ja seuraamukset	106

V

Yksityisyyden suojan toteutumiseen liittyvät velvoitteet..... 108*Jaana Paanetoja*

- 5.1 Lähtökohdat 108
- 5.2 Työntekijän henkilötietojen keräämisen yleiset edellytykset ja työnantajan tiedonantovelvollisuus 109
- 5.3 Terveystietojen käsittelyyn oikeutettujen nimeäminen 110
- 5.4 Ilmoitus tehtävästä, jossa edellytetään huumausainetestitodistusta 112
- 5.5 Kameravalvonnasta tiedottaminen 113
- 5.6 Työnantajalle kuuluvien sähköpostiviestien hakeminen ja avaaminen..... 115
- 5.7 Työnantajan ylläpitämät henkilökisterit. 118
- 5.8 Pakottavuus, valvonta ja seuraamukset 121

VI

Työnantajan ja henkilöstön välinen yhteistoiminta ..... 123*Heli Tikkanen**Jaana Paanetoja ja Heli Tikkanen (6.1.2)*

- 6.1 Lähtökohdat 123
  - 6.1.1 Tavoite ja tarkoitus..... 123
  - 6.1.2 Soveltamisala 126
  - 6.1.3 Yhteistoiminnan osapuolet ja asiantuntijat 134
  - 6.1.4 Salassapito 137
- 6.2 Tietojenantovelvollisuus 138
  - 6.2.1 Tietojen antaminen 138
  - 6.2.2 Tiedot taloudellisesta tilasta 139
  - 6.2.3 Palkkatiedot 141
  - 6.2.4 Tiedot yrityksen työsuhteista ja yrityksen ulkopuolisen työvoiman käytön periaatteista. . . . 142
  - 6.2.5 Henkilöstöryhmien edustajien oikeus lisäselvityksiin. 143
- 6.3 Yrityksen yleiset suunnitelmat, periaatteet ja tavoitteet . 144
  - 6.3.1 Lähtökohdat 144
  - 6.3.2 Neuvottelumenettely 145

6.3.3	Työhönotossa noudatettavat periaatteet ja työntekijästä kerättävät tiedot	149
6.3.4	Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma.	151
6.3.4.1	<i>Lähtökohdat</i>	151
6.3.4.2	<i>Erityiset seikat</i>	153
6.3.4.3	<i>Henkilöstön rakenne ja määrä</i>	156
6.3.4.4	<i>Työsuhtemuotojen käytön periaatteet</i>	157
6.3.4.5	<i>Työkykyyn ja työmarkkinakelpoisuuden liittyvät periaatteet</i>	159
6.3.4.6	<i>Koulutussuunnitelma</i>	160
6.3.4.7	<i>Työllistymistä edistävä valmennus tai koulutus</i>	162
6.3.4.8	<i>Suunnitelmien toteuttaminen ja seurantamenettelyt</i>	162
6.3.5	Vuokratyövoiman käytön periaatteet, ilmoitukset ja jatkettu neuvottelumenettely.	163
6.3.6	Sisäisen tiedottamisen periaatteet	164
6.3.7	Tasa-arvosuunnitelma ja yhdenvertaisuutta edistävä suunnitelma.	165
6.3.8	Huumausainetestien kohteena olevat työtehtävät	166
6.3.9	Työntekijöihin kohdistuva tekninen valvonta	167
6.3.10	Sähköpostin ja tietoverkon käytön periaatteet sekä sähköistä viestintää koskevien tietojen käsittely.	170
6.3.11	Henkilöstörahasasiat	173
6.4	Sopiminen ja henkilöstön päätökset	175
6.4.1	Neuvottelualoite ja -kutsu	175
6.4.2	Menettely	176
6.5	Yritystoiminnan muutoksista aiheutuvat henkilöstö- vaikutukset ja töiden järjestelyt	178
6.5.1	Soveltamisala ja käsiteltävät asiat	178
6.5.2	Aloite ja annettavat tiedot	180
6.5.3	Kirjaaminen ja tiedottaminen	181
6.6	Yritysjärjestelyihin liittyvä yhteistoimintamenettely.	182

6.7	Työvoiman käytön vähentäminen	184
6.7.1	Neuvottelujen sisältö ja osapuolet	184
6.7.2	Neuvotteluesitys ja työnantajan annettavat tiedot	186
6.7.3	Ilmoitus työ- ja elinkeinotoimistolle	188
6.7.4	Toimintasuunnitelma ja toimintaperiaatteet	189
6.7.5	Pöytäkirjat ja neuvotteluelvoitteen täyttyminen	192
6.7.6	Työnantajan selvitys	194
6.8	Pakottavuus, valvonta ja seuraamukset	195
6.8.1	Uhkasakko	195
6.8.2	Rangaistusseuraamukset	196
6.8.3	Hyvitys	196
6.8.4	Valvonta	198
6.9	Taloudellisesti tuettu ammatillisen osaamisen kehittäminen	199
6.9.1	Lähtökohdat	199
6.9.2	Ammatillisen osaamisen kehittämissuunnitelma	201
VII	Työaika-asioihin liittyvät velvoitteet	203
	<i>Jaana Paanetoja</i>	
7.1	Työvuoroluettelo	203
7.2	Työajan tasoittumisjärjestelmä	206
7.3	Työaikakirjanpito	207
7.4	Pakottavuus, valvonta ja seuraamukset	211
VIII	Vuosilomalain velvoitteet	212
	<i>Heli Tikkanen</i>	
8.1	Lähtökohdat	212
8.2	Loman antamisen yleiset periaatteet	213
8.3	Työntekijöiden kuuleminen ja loman ajankohdasta määrääminen	215
8.4	Vuosiloman ajankohdasta ilmoittaminen	218
8.5	Vuosilomapalkkalaskelma	220
8.6	Vuosilomakirjanpito	221
8.7	Pakottavuus, valvonta ja seuraamukset	223

IX	Työturvallisuuslain mukaiset velvoitteet ja työsuojelun yhteistoiminta	227
	<i>Jaana Paanetoja</i>	
	9.1 Yleinen huolehtimisvelvoite	227
	9.2 Riskien ja vaarojen arviointi	230
	9.3 Työsuojelun toimintaohjelma	232
	9.4 Yhteisellä työpaikalla työskentelevien luettelo	235
	9.5 Yhteistoiminta työsuojeluasioissa	237
	9.6 Ilmoitus työsuojeluhenkilörekisteriin	241
X	Työterveyshuoltolain velvoitteet	244
	<i>Jaana Paanetoja</i>	
	10.1 Työterveyshuollon toimintasuunnitelma	244
	10.2 Työpaikkaselvitys	246
	10.3 Päihdeohjelma	247
	10.4 Yhteistoiminta	248
	10.5 Pakottavuus, valvonta ja seuraamukset	249
XI	Näyttövelvollisuudesta	251
	<i>Jaana Paanetoja</i>	
XII	Nähtävänäpito	254
	<i>Jaana Paanetoja ja Heli Tikkanen</i>	
XIII	Työsuojeluviranomaisen oikeus saada asiakirjoja	256
	<i>Jaana Paanetoja</i>	

XIV	Asiakirjojen ja aineistojen säilytysaika	259
	<i>Jaana Paanetoja</i>	

	Lähteet	265
--	----------------------	------------

	Oikeustapaushakemisto	273
--	------------------------------------	------------

	Asiahakemisto	275
--	----------------------------	------------